

Олена Борисяк, к.е.н., старший викладач,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль

ФОРМУВАННЯ БРЕНДУ КОРИСТУВАННЯ ЗЕЛЕНИМ ТРАНСПОРТОМ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Відстеження кліматичних змін зумовило перегляд як Організацією Об'єднаних Націй, так і Європейською Комісією, підходів до використання природних енергетичних ресурсів, збереження біорізноманіття, зменшення рівня забруднення довкілля. Утвердження цінностей сталого розвитку і використання зелених технологій розглядаються як пріоритетні напрями позиціонування і формування бренду суб'єктів господарювання на ринку. Зокрема, підписання Паризької угоди у 2015 році і затвердження 17 Цілей сталого розвитку, які є частиною Порядку денного в галузі розвитку на період до 2030 року Саміту Організації Об'єднаних Націй, окреслило нові міжнародні зобов'язання держав щодо посилення кліматичної політики.

У цьому контексті, варто відзначити активну позицію Європейського Союзу, де одним із пріоритетів є розвиток економічного та наукового партнерства з південними і східними країнами-сусідами шляхом фінансування відповідних програм, зокрема:

- програма EU4Energy (2016-2020) спрямована на поліпшення якості даних і статистики в області енергетики, формування регіональних дискусій в сфері прийняття політичних рішень, зміцнення законодавчої та нормативної бази, покращення доступу до інформації в країнах-партнерах;

- програма EU4Climate (2018-2022) підтримує розробку та реалізацію кліматичної політики країнами Східного партнерства, що сприяє низькому рівню викидів і сталого розвитку щодо клімату;

- програма EU4Digital спрямована на підтримку реалізації стратегій в області цифрових навичок в країнах Східного партнерства, діючи з метою створення національних коаліцій для створення цифрових робочих місць і розвитку компетенцій для малих підприємств [1-4].

Водночас зростання ролі формування оновленої спільної кліматичної та енергетичної політики у країнах Європейського Союзу зумовило у грудні 2019 році затвердження Європейською Комісією «Європейської Зеленої Угоди» [5], що спрямована на формування кліматично нейтрального розвитку Європейського Союзу до 2050 року шляхом розвитку таких основних напрямів, як:

- постачання чистої, доступної та безпечної енергії;
- розвиток європейського цифрового ринку енергосервісу;
- забезпечення енергоефективності та енергозбереженості у промисловості та житловій сфері;

- використання екологічно чистого і розумного транспорту (електромобілів);

- розвиток циркулярної економіки і збереження біорізноманіття.

В Україні впровадження європейського досвіду та підтримка європейських ініціатив прикордонного співробітництва здійснюється шляхом

впровадження засад муніципальної екологістики, «розумного» міста, зокрема використання безпечних для довкілля видів транспорту. Відповідно до Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 605-р) [6] заплановано створення розгалуженої інфраструктури для розвитку електротранспорту.

У свою чергу, Міністерство енергетики та захисту довкілля України підтримало «Європейську Зелену Угоду» і розробило Концепцію «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року. Згідно Концепції для декарбонізації та екологізації транспорту передбачаються заходи, які спрямовані на:

- переоснащення парку транспортних засобів з двигунами внутрішнього згоряння на електричні, водневі транспортні засоби та автомобілі на паливних елементах або інші, що відповідатимуть критеріям сталості та екологічності;
- оптимізацію структури пасажиро- та вантажопотоку шляхом збільшення частки пасажиропотоку громадським транспортом, а частки вантажопотоку залізничним транспортом;
- удосконалення планування транспортної мережі та маршрутів громадського транспорту, розвивати використання екологічного транспорту та мікромобільність у містах;
- запровадження технології інтермодального вантажного транспорту;
- модернізація та збільшення кількості водних і річкових портів;
- запровадження енергозбереження на всьому технологічному ланцюгу [7, с. 9].

В Україні формування бренду користування зеленим транспортом в контексті євроінтеграції характеризується збільшенням кількості користувачів електромобілів і зарядних станцій. Згідно даних Асоціації виробників України «Укравтопром» упродовж січня-вересня 2019 року в Україні було зареєстровано 5081 легкових електромобілів, що на 42 % більше у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року, та 397 комерційних електромобілів, що удвічі більше, ніж у 2018 році [8]. Натомість динаміка щодо кількості заправних станцій для електромобілів в Україні зросла з 600 у 2016 році до 1000 у 2018 р. [9].

Водночас ринок енергосервісу в Україні знаходиться на початковому етапі розвитку і характеризується несформованістю інституційного та економічного середовища, нерозвиненістю інфраструктури, відсутністю ефективного механізму стимулювання попиту та пропозиції. Як наслідок, в умовах євроінтеграції та утвердження бренду користування зеленим транспортом для України важливе значення має трансформація енергетичної політики шляхом врахування європейського досвіду та європейських цінностей кліматично нейтрального розвитку країн-членів Європейського Союзу. Крім того, розширення і поглиблення знань про «Європейську Зелену Угоду» дозволить представити європейську концепцію розвитку виробництва і користування безпечними для довкілля видами транспорту на принципах

енергоефективності та енергозбереження, постачання чистої, доступної та безпечної енергії і розумного розвитку енергетичної інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. European Neighbours South and East. URL: <https://www.euneighbours.eu/en>.
2. Програма EU4Digital. URL: <https://eufordigital.eu/uk/thematic-area/eskills>.
3. Борисяк О. В., Никитишин Т. В. Інституційні аспекти екологічної політики у транскордонних регіонах у контексті розвитку транспортної інфраструктури. *Конкурентоспроможність вітчизняних підприємств-надавачів послуг громадського транспорту : актуальні проблеми та європейський досвід їх вирішення* : зб. тез доп. II Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених з міжнар. участю (м. Тернопіль, 24-25 жовтня 2019 р.). Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 12-13.
4. Монастирський Г., Борисяк О., Коцур А. Політика екологічної диверсифікованості у системі управління муніципальним транспортом. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 4-14.
5. The European Green Deal. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf.
6. Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 605-р. URL: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358>.
7. Концепція «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року. URL: <https://menr.gov.ua/news/34424.html>.
8. Сайт Асоціації виробників України «Укравтопром». URL: <http://ukrautoprom.com.ua/association/deyatelnost>.
9. В Україні підраховали кількість зарядних станцій для електромобілів. URL: <https://tsn.ua/auto/news/v-ukrayini-pidrahuvali-kilkist-zaryadnyy-stanciy-dlya-elektromobiliv-1221933.html>.

Olena Borysiak, PhD, Senior Lecturer

Ternopil National Economic University, Ternopil

BRAND FORMATION OF GREEN TRANSPORT USING IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

The article is devoted to implementation of European policy of sustainable transport development. The European programs for cooperation with Eastern Partnership countries in the field of production, supply and consumption of clean and safe energy, approval of the Sustainable Development Goals and the European Green Deal are considered. The formation of Ukraine's climate-neutral economy and brand of green transport through the transformation of energy policy for transport development is established.